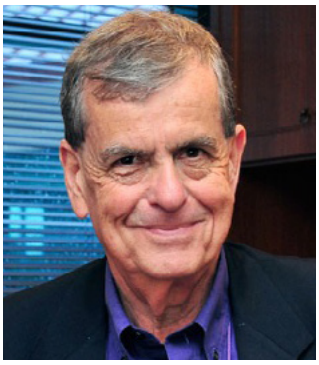
AARON CIECHANOVER

Aaron Ciechanover izraeli biológus, a Technion (Izraeli Műszaki Egyetem) *kiváló kutatóprofesszora*, aki 2004-ben kémiai Nobel-díjat kapott az ubikvitin által közvetített fehérjelebontás felfedezéséért.

Ezen alapvető sejtszintű folyamat lényege, hogy a **sejtek** megjelölik és lebontásra ítélik a feleslegessé vált fehérjéket.

ÉLETPÁLYÁJA

Ciechanover 1947-ben született Haifában, és már fiatalon élénken érdeklődött a biológia iránt. Orvosi diplomáját 1973-ban a Jeruzsálemi Héber Egyetemen szerezte meg. Kötelező katonai szolgálatát katonai orvosként teljesítette, majd a Technionon folytatott doktori tanulmányokat, ahol 1981-ben tudományos doktori fokozatot szerzett. Izraeli és amerikai kutatótársaival együtt fedezte fel az ubikvitin-rendszert: azt a mechanizmust, amelynek során a sejtek egy ubikvitin nevű kis fehérjével megjelölik és lebontásra ítélik a hibás vagy feleslegessé vált fehérjéket. Ez a felfedezés megdöntötte azt a korábbi elképzelést, hogy a fehérjelebontás zömében passzív folyamat, és rámutatott arra, hogy valójában egy szigorúan szabályozott rendszer működik a háttérben, amely alapvető szerepet játszik a sejtosztódásban, a DNS-javításban, az immunvédelemben és a fehérjék minőség-ellenőrzésében.

Az MIT-n végzett posztdoktori kutatómunka után 1984-ben visszatért Izraelbe, ahol saját kutatócsoportot alapított a Technionon. Azóta is ott dolgozik. Kutatásai jelentősen hozzájárultak annak megértéséhez, hogy az ubikvitináció miként szabályozza a kulcsfontosságú szabályozó fehérjék lebontását, ami új távlatokat nyitott a daganatos és neurodegeneratív betegségek kutatásában, valamint a gyógyszerfejlesztésben. Laboratóriumának eredményei alapvetően formálták át a modern sejtbiológiát, és új lehetőségeket teremtettek a hibás fehérjeszabályozásból eredő betegségek kezelésében.

Ezen a területen végzett munkásságáért 2004-ben Avram Hershkóval és Irwin Rose-zal megosztva kémiai Nobel-díjban részesült. Emellett elnyerte az Albert Lasker Alapkutatási Díjat (2000), az EMET-díjat (2002) és az Izrael-díjat (2003) is, valamint megannyi rangos kitüntetést. A világ számos tudományos akadémiájának is tagja.

Ciechanover elkötelezett szószólója a természettudományos oktatás ügyének: világszerte tart előadásokat, és ma is aktívan mentorál fiatal kutatókat. Meggyőződése szerint a kíváncsiság, a tudományos igényesség és a kitartás a valódi felfedezések alapja. Nyilvános megszólalásaiban következetesen kiáll az alapkutatás fontossága mellett, hangsúlyozva, hogy a tudományos áttörésekhez vezető út gyakran hosszú és kiszámíthatatlan.

SZAKMAI SIKEREK

2016 – A Leopoldina, a Német Tudományos Akadémia tagja.
2011 – Humboldt Kutatási Díj, Alexander von Humboldt Alapítvány.
2009 – Tudományok tiszteletbeli doktora, Kambodzsai Egyetem.
2008 – Tudományok tiszteletbeli doktori cím, Tajvani Nemzeti Cheng Kung Egyetem.
2006 – Sir Hans Krebs-érem.
2005 – az Amerikai Kiválóságok Akadémiájának aranyplakettje.
2004 – Kémiai Nobel-díj Avram Hershkóval és Irwin Rose-zal megosztva, az ubikvitin-mediált fehérjelebontás felfedezéséért.
2003 – Izraeli Állami Biológiai Díj.
2002 – EMET-díj.
2000 – Albert Lasker-díj az alapkutatás területén.

Akadémiai tagságok

- Izraeli Tudományos és Bölcsészettudományi Akadémia
- Ukrán Nemzeti Tudományos Akadémia
- Orosz Tudományos Akadémia
- Az Egyesült Államok Nemzeti Tudományos Akadémiájának Külföldi társult tagja